

Resume

Natura 2000 område nr. 86 Vejen Mose

Områdebeskrivelse

Vejen og Gammelby Moser udgør et sammenhængende mosekompleks, der er rester af tidligere højmose. Beskyttelsesområdet ligger i Vejen Kommune. Området dækker et areal på ca. 461 ha, hvor de centrale elementer er de store, birketilgroede, nedbrudte højmosestrøg, der helt overvejende er præget af tidligere tørvegravning og efterfølgende ophør af driften. Disse områder er omgivet af mere lysåbne engarealer. Langs randen af habitatområdet findes en del omdriftsarealer.

Vigtigste naturværdier

Den største del af moseområdet er omdannet til tørvemose tilgroet med birk. Hovedparten af mosen har mistet højmose-karakteren, men enkelte partier er registreret som nedbrudt højmose, hvor en egentlig højmose vil kunne genskabes inden for en overskuelig årrække. Spredt på den tidligere højmoseflade findes stadig mindre partier på tidligere tørveskrabsflader og i tørvegrave, hvor man kan finde en række af højmosens karakteristiske plantearter som hvid næbfrø, rundbladet soldug, smalbladet kæruld og sphagnum magellanicum.

Efterhånden som arealet er blevet afvandet og tørvten er udvundet, er der opstået nogle våde engarealer med forholdsvis ekstensiv drift. Spredt i området findes små hedearealer, hvoraf flere har karakter af tør hede. Det eneste vandløb i området er den åbne men dybt nedskårne del af Mosegrøften. Der findes i området en række mindre brunvandede søer og vandhuller, der er opstået ved tørvegravning.

Oprindeligt blev området udpeget som fuglebeskyttelsesområde på baggrund af forekomsten af ynglende tinksmed, men tinksmeden findes ikke mere i området. Den voldsomme tilgroning i området forringer mulighederne for at få tinksmeden tilbage som ynglefugl. Tranen har i de senere år etableret sig med et ynglepar, og også rødrygget tornskade yngler i mosen.

Trusler mod områdets naturværdier

Stort set alle registrerede forekomster af Natura 2000-naturtyper i området er truet af eutrofiering og tilgroning.

For alle de kortlagte naturtyper er den nedre tålegrænse for luftbåret kvælstof overskredet. For de meget næringsfattige naturtyper tør hede, nedbrudt højmose, hængesæk og tørvelavning samt alle skovnaturtyper er høje ende af tålegrænseintervallerne overskredet for hele arealet.

Hovedparten af området er kraftigt tilgroet, og en stor del af området er i løbet af de senere årtier sprunget i skov.

Hele habitatområdet er påvirket af omfattende afvanding. Bortset fra de spredte arealer med tør hede, er samtlige lysåbne naturtyper i området truet af afvandingen.

Intensiv skovdrift kan medføre, at skovnaturtyperne forringes eller ødelægges. Desuden er der en utilstrækkelig beskyttelse af skovnaturtyper mod bl.a. konvertering til andre træarter.

Målsætning og indsats

Det overordnede mål for området er at gendanne mosen som en aktiv højmosse med de dertil hørende naturlige hydrologiske forhold og naturlig vegetation. Naturtypen aktiv højmosse, som er truet nationalt og prioriteret i EU, prioriteres højt på bekostning af naturtyperne nedbrudt højmosse, skovbevokset tørvemose, våd hede, tør hede, tørvelavning, hængesæk og tidvis våd eng. I første planperiode skabes forudsætninger for udvikling af aktiv højmosse på i størrelsesordenen 40-60 ha, på længere sigt i størrelsesordenen 180-220 ha.

Gyde og opvækstbetingelser for bæklampret forbedres.

Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi, i den udstrækning det er foreneligt med den overordnede målsætning om at genskabe mosen som aktiv højmosse. De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje for at begrænse tilgroning med træopvækst, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet. I særlige tilfælde kan permanent ophør af drift i skovnaturtyper (urørt skov) være nødvendig for at opfylde direktivforpligtigheden. Dette gælder primært på arealer, som i forvejen i en længere periode har haft minimal eller ingen hugst. Naturtypen skovbevokset tørvemose målsættes som aktiv højmosse, idet genskabelsen af aktiv højmosse prioriteres højere end at bevare arealet med skovbevokset tørvemose.

Oversigt over de væsentligste virkemidler til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke relevant
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførsel eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser				X
Forbedring/sikring af levesteder		X		

Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder				
Sammenkædning af naturarealer Fx ved udlæg af naturarealer til samdrift af mindre og adskilte naturområder.	X			